

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput LXXV. Ostenditur, secundam, tertiam, quartam, nonam, & decimam
quartam rationem Terilli levissimæ esse arinaturæ. atque in præcipitium
ducere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

plerisque, qui eam (sicut alias pleraque indulgentiores opiniones) tradiderunt, non tam amore veritatis, divinæque gloriæ, vel animarum salutis, quam propriæ existimationis, necnon utilitatis, plausivæque popularis inde captandi. Cujusmodi plures esse, & fuisse Terillus fatetur in præfatione libri de Reg. mor. Istos verò peccare, & graviter posse peccare, dubium non est. Ut enim sapienter Suarez (apud sapientissimum Lezanam nostrum consulto 48.) tenetur *Præceptor saniorum & veriorum doctrinam docere; in quo potest per gratiam peccare juxta materia qualitatem.* Unde illa. 30. *Va filii desertores, ut faceretis consilium, & non ex me... os meum non interrogastis.* Et Ezech. 13. *Va, qui consunt pulvillus, sub omni cubito manus... cum caperent animas populi mei, vivificabant eas.* Quemadmodum verò nonnullis per accidens, non per se, licuit doctrinam illam tradere: sic eam praticare per principia extrinseca, nonnullis fortasse licuit extra materiam juris naturalis, saltem indoctis, per submissionem judicii sui ad judicium Pastorum, vel Directorum suorum, quos bonâ fide crediderunt non docere nisi veritatem, modò rectâ intentione in consultatione processerint, nec dubitationem, suspensionem, vel formidinem ullam habuerint, quòd Pastor, vel Director, seu alius vir doctus, ab ipsius consultus non benè ipsis responderet. Ita tamen inde pro doctrina sua Terillus conficere potest: utpote quæ falsa esse non desinit, ex hoc quòd per accidens (ob bonam fidem vel inculpatum errorem) subinde excusati fuerint, qui eam vel docuerunt, vel praticarunt.

CAPUT LXXV.

Ostenditur, secundam, tertiam, quartam, nonam, & decimam-quartam rationem Terilli levissima esse armatura, atque in præcipuum ducere.

846 **S**ecundò Terillus n. 35. arguit sic: in materia fidei licet sequi opinionem minùs probabilem, relicta probabiliori; ut videre est in materia de immaculata Virginis Conceptione, in qua licet utramvis partem tenere. Ergo & in materia morum.

Respondeo 1.º argumentum istud esse levissimum, illiusque antecedens ex dictis cap. 64. falsissimum, & ducens in præcipuum. Ut pote ex quo sequeretur ab infidelitate excusari infidelem, qui non credit, ductus opinione minùs probabili. Contra Ecclesiæ declarationem.

847 **N**ec dicat Terillus, se loqui de materia fidei, in qua utraque pars est certò probabilis, & in qua, per consequens, neutra est certò revelata. Propriè enim nulla est materia fidei, nisi certò revelata; sicut propriè nullus est assensus fidei, nisi qui nititur revelatione certâ. Aliàs vera esset propositio 21.º

ab Innocentio XI. proscripta: *Assensus fidei supernaturalis, & nullis ad salutem (qualis est omnis assensus fidei verè & propriè dictæ) stat cum notitia solùm probabili revelationis, immò cum formidine, quâ quis formidet, ne non sit locus Dei.*

Itaque propriè loquendo, in materia fidei ab Ecclesia definita, utraque pars contradictionis esse non potest probabilis respectivè ad fideles, sed ad summum respectivè ad infideles, qui Romanam Ecclesiam non recipiunt, & quibus fidem nostram probabilem, vel probabiliorem videri contingit; & suam nihilominùs adhuc videri certò probabilem; tum ob rationes, quas existimant graves & solidas (licet reverà non sint) tum ob auctoritatem Doctorum suæ sectæ, quos inter non desunt, qui ab ipsis habeantur viri docti & probi. Probabilitas namque non est quid absolutum, sed respectivum, ut vidimus n. 374. infidelibus proinde illud ipsum esse potest probabile, quod fidelibus est certissimè factum. Confer quæ dixi n. 406.

Respondeo 2.º articulum immaculatae Conceptionis non esse articulum fidei, nec adhuc esse fidei divinæ credibilem; tamen veritas ipsius tot & tantis argumentis jam constet, ut sit proximè desinibilis, & accedente Ecclesiæ definitione, futurus sit articulus fidei, seu fidei divinæ credibilis.

Respondeo 3.º articulum istum esse probabilius, immò probabilissimè in Scriptura vel Traditione revelatum; sed eos, qui probabilius & probabilissimè credunt revelatum, non posse credere non esse talem, vel non esse verum. Quia nemo credere potest non revelatum, quod sibi videtur probabilius revelatum; nec à vero alienum, quòd credunt revelatum. Neque hoc Thomista faciunt, dum immaculatam negant Virginis Conceptionem. Neque enim negarent, si probabilius revelatum crederent.

Tertiò n. 45. arguit, ex vulgari ista cantilena de non sufficienti promulgatione legis, aliquid vetantis, dum post omne studium non habetur certa, sed probabilis dumtaxat notitia illius. Sed & istud argumentum imbecille esse, atque in præcipuum ducere, constat ex dictis cap. 27.

Quartò n. 60. arguit sic: hoc ipso quòd post omnem conatum adhibitum, non solùm incertum est, an talis & talis actio verita sit, sed & probabile est veritatem non esse, legitime inferitur nullâ lege veritatem esse. Tum quia *stultissimi est hominis, præceptis velut obligatoris parere velle, quæ utrum vera sint, an falsa, dubiatur.* Lactantius l. 3. Instit. c. 27. Tam quia si lex vetans existeret, post adhibitam diligentiam certò innotesceret. Tum quia lex vetans in dubio non præsumitur, sed probari debet. Tum denique quia lex incerta certam parere nequit obligationem.

Respondeo idem de isto argumento, ac de precedenti. 1.º namque Lactantium extra rem

adducit, ut vidimus n. 258. 2°. hoc ipso lex fati innōtescit, quod post debitum examen lex vetans ob argumenta probabiliora, prudenter judicatur existere; solus proinde imprudens, & malus amicus, malus subditus, malusque servus facit, quod illa vetat: quia tamen lex vetans non sit omnino certa; certa tamen est lex prudentiæ, amicitiae & subjectionis, quæ ex dictis cap. 55. 57. 60. id facere vetat. 3°. si argumentum istud concluderet, ex eo confectaria forent propositiones 2. 3. 4. ab Innocentio XI. damnatae, ut constat ex dictis num. . . .

853 Nonō Terillus n. 109. arguit à possessione libertatis, vulgarique effato: *in dubio melior est conditio possidentis*. Sed quàm abusivè, quàm infundatè, quàm irrationabiliter, necesse non est hîc repetere. Quæcumque enim inde depromit argumenta, tum numero illo 109. tum q. 58. tum in tr. de consc. q. 23. fusè discussimus, ponderavimus, infundataque & abusiva esse, & in errores ducere demonstravimus c. 30. 31. 32.

854 Decimò-quartò n. 138. arguit ex ignorantia invincibili legis prohibentis, quâ laborare præ-tendit omnem hominem, qui post debitam diligentiam, acquirere non potuit certam legis illius notitiam. Maximè si non ipse tantum, sed nec ullus Theologus, post multorum annorum disputationes, & acutissimas investigationes eam assequi potuerint.

Mirandum, multumque mirandum, eruditum hunc Theologum istud argumentum censuisse solidum; quod totum fundatur in improbabili isto principio, quod invincibilis censeatur ignorantia legis prohibentis, quandoque post omnem Theologorum diligentiam, certa non habetur notitia illius, etiam si probabilis, vel probabilior habeatur. Quod principium non solum irrationabile, improbabileque esse, sed & in errores & laxitates intolerandas inducere, constat ex dictis cap. 31. & 66.

CAPUT LXXVI.

Idem ostenditur de quinta, sexta, & octava ratione ejusdem.

855 Quintum Terilli argumentum n. 75. est ejusmodi: cuique licitum est facere, quod, pensatis omnibus, prudenter judicat licitum. Sed prudenter judicat quisque licitum, quod sibi videtur probabiliter licitum, tamen probabilius videatur illicitum. Quia intellectus prudentem assensum præstare potest opinioni minus probabili, cognitæ ut tali, uti efficaciter se ostendisse putat q. 9. & 10. de consc. prob.

Respondeo 1°. retorquendo argumentum: cuique illicitum est facere, quod, pensatis omnibus, prudenter judicat illicitum (cùm illicitum sit agere contra prudens judicium rationis) sed prudenter quisque judicat illicitum, quod argumenta longè fortiora suadent probabilius illicitum esse, quàm licitum. Ergo.

Respondeo 2°. falsam esse majorem, si 856 ex adverso stet judicium æquè vel magis prudens quod sit illicitum.

Respondeo 3°. negando minorem: utpo. 857 te cujus fallitatem efficaciter ostendimus cap. 12. 21. & 55.

Respondeo 4°. & istud argumentum in 858 præcipitium ducere. In damnatas utique propositiones 2. 3. & 4. Simili namque argumento probaretur, Judicem posse judicare juxta opinionem minus probabilem, hoc modo: cuique Judici licitum est judicare pro eo cujus causam prudenter judicat justam. Sed Judex quisque prudenter justam judicat causam, quæ, pensatis omnibus, sibi videtur probabiliter justa, tamen probabilius videatur injusta.

Simili quoque argumento probaretur, ge- 859 neratim fieri prudenter, quod videtur probabiliter licitum, quantumvis tenui probabilitate, dummodò à probabilitatis finibus non exeatur. Arguendo utique sic: cuique licitum est facere, quod prudenter judicat esse licitum. Sed prudenter quisque licitum judicat quod, pensatis omnibus, sibi apparet probabiliter licitum, quantumvis tenui probabilitate, dummodò verà equidem probabilitate.

Item probaretur, ab infidelitate excusari 860 infidelem, qui non credit, ductus opinione minus probabili, hoc modo: cuique licitum est non credere, quod, omnibus ritè pensatis, prudenter judicat non credendum. Sed prudenter quisque judicat non credendum, quod, omnibus pensatis, sibi apparet probabiliter non credendum, tamen probabilius videatur credendum.

Idem esto judicium de sexto argumento, 861 quod sic proponit n. 84. omne opus rectæ rationi conforme est licitum. Sed omne opus, probabili opinioni conforme, est conforme rectæ rationi. Ergo omne opus probabili opinioni conforme est licitum.

Primò namque retorquetur sic: omne opus rectæ rationi difforme, est illicitum. Sed omne opus difforme opinioni probabiliore illi-cito, est difforme rectæ rationi (illud enim recta ratio dicit esse illicitum, quod opinio probabiliore dicit illicitum) ergo omne opus probabiliore opinioni difforme, est illicitum.

Deindè negandum est licitum esse opus proba- 862 biliter sic conforme rectæ rationi, ut probabilius appareat difforme. Negandum item omne opus probabili opinioni conforme, esse conforme rectæ rationi. Cùm tale non sit opus, sic conforme opinioni minus probabili de licito, ut difforme sit probabiliore de illicito.

Denique argumentum istud ducit in eadem 863 propositiones damnatas, cùm ex dictis ad 5. argumentum, facilis sit sexti ad eas excusandas applicatio.

Octavam rationem suam Terillus n. 92. sic 864 efformat: licitè sit, quod sit ex præsumptione certò prudenti, quod illud omnibus sit licitum. Sed quod sit secundum opinionem minus probabilem de licito, sit ex præsumptione certò pru-